

**N:o 3.**

Ank. till Riksd. Kansli den 16 Mars 1880, kl. 12 midd.

*Konstitutions-Utskottets Memorial, angående fullbordad granskning af de i Statsrådet förda protokoll.*

Till Konstitutions-Utskottet hafva, på derom hos vederbörande gjord framställning, blifvit öfverlemnade de sedan sistlidne riksdags början och intill början af den innevarande i Statsrådet förda protokoll, nemligen öfver

*Justitiedepartements-ärenden* från och med den 24 Januari 1879 till och med den 9 Januari 1880;

*Justitie-ärenden* från och med den 7 Februari 1879 till och med den 31 December samma år;

*Utrikesdepartements- och Landtförsvarsdepartements-ärenden* från och med den 17 Januari 1879 till och med den 9 Januari 1880;

*Sjöförsvarsdepartements-ärenden* från och med den 24 Januari 1879 till och med den 9 Januari 1880;

*Civildepartements-ärenden* från och med den 17 Januari 1879 till och med den 9 Januari 1880; samt

*Finansdepartements- och Ecklesiastikdepartements-ärenden* från och med den 17 Januari 1879 till och med den 14 Januari 1880.

Vid den jemlikt grundlagarnes stadganden företagna och numera fullbordade granskningen af dessa protokoll

har anledning icke förekommit att mot någon ledamot af Statsrådet tillämpa 106 § Regeringsformen,

hvaremot Utskottet

funnit nedan omförmälda ärende vara af beskaffenhet att af Utskottet böra enligt 107 § Regeringsformen anmärkas.

Danske undersåten O. L. Bang, som i Augusti år 1878 genom köp och byte förvärfvat sig fasta egendomen Trishult med underlydande om tillsammans 2 $\frac{1}{2}$  mantal inom Lannaskede församling af Jönköpings län, sökte i Februari månad sistlidet år hos Kongl. Maj:t tillstånd att besitta nämnda egendom. Öfver ansökningen hördes Konungens Befallningshafvande i länet, som i afgifvet utlåtande upplyste hufvudsakligen: att, enligt från kronofogden i orten inkommet meddelande, Bang låtit nedfälla och fortfarande afverkade egendomens redan förut hårdt medtagna skog, utan hänsyn till det omogna skick, hvori en del af densamma befann sig, eller den skada, som genom afverkningen tillskyndades egendomen; att anledning vore att befara, det jordbruket under instundande vårarbetet komme att eftersättas i följd deraf, att egendomens arbetsstyrka och dragare användes för skogsafverkning; att 1878 års kronoutsylder för egendomen, som emellertid af Bang försålt till en annan dansk man, E. Höegh, icke i behörig tid blifvit guldne; samt att, enligt hvad Konungens Befallningshafvande af inkomne handlingar i annat ärende inhemtat, Bang företagit sig att afyttra en med Trishult förenad, men kronan tillhörig utjord. På grund af allt detta, som syntes Konungens Befallningshafvande otvetydigt ådagalägga, att Bangs åtgöranden endast hade till syfte att af egendomen draga den största möjliga vinst till skada för densamma och till förringande af säkerheten för de i fastigheten meddelade in-teckningar, fann Konungens Befallningshafvande sig böra afstyrka bifall till ansökningen; och blef denna, vid föredragning den 9 April 1879, af Kongl. Maj:t afslagen.

Några få veckor derefter förnyade Bang sin underdåniga ansökan, dervid han dels bestred, och dels med hvarjehanda intyg sökte gendrifva de ofördelaktiga upplysningar, Konungens Befallningshafvande om honom lemnat, under föregifvande att dessa härrörde från kronobetjeningens i orten afvoga sinnelag emot honom. Uti infor-dradt utlåtande vitsordade Landshöfdingeembetet, att skogsafverkningen dåmera instälts, äfvensom att egendomen blifvit besädd med vår- och höstsäd samt uppgåfves vara i godt bruk. Men på samma gång meddelade bemälda embete, att Bang — som, innan han i början af Februari 1879 försålde ifrågavarande egendom till Höegh, utarrenderat densamma till en annan dansk man N. Olsen, under det att egendomen till förvaltning upplätits åt en tredje person vid namn A. Petersen, jemväl af dansk börd, till hvilken Bang dessutom genom lösereköpsafhandling försålt gårdens alla kreatur och jordbruksinventarier — vid anställde lagsökningar för utbekommande af ränta å i egendomen in-tecknad gäld på grund af nu omförmälde transaktioner undandragit sig att för gälden svara och hänvisat till Höegh, såsom

jordegare, ehuru Bang innehade och, när han så fann lämpligt, använde en vidsträckt fullmakt att å den frånvarande Höeghs vägnar öfver egendomen förfoga. Då det i betraktande här af syntes med skäl kunna antagas, att Bang vidtagit förenämnda transaktioner rörande egendomen blott för att dymedelst freda sig för kraf, och »i allt fall Kongl. Maj:ts nådiga tillstånd för utlänningar att besitta svensk fastighet icke lär afse att befordra en spekulation sådan, som den af Bang vidtagna», hvilken syntes »hafva till mål icke förvärfvande af svensk egendom för stadig besittning, utan den vinst, som genom återförsäljning deraf kunnat beredas,» ansåg Landshöfdingeembetet, helst antagligt vore att, i händelse Bangs ansökan bifölles, skogsafverkningen åter skulle börjas och den ännu återstående löfskogen och smärre barrskogen afrödjas, sig fortfarande böra afstyrka bifall till ansökningen. Denna blef ock, vid föredragning den 25 Juli 1879, för andra gången afslagen.

Det dröjde emellertid icke länge, förrän Bang åter dristade framkomma med sin underdåniga ansökning. Under bestridande af länsstyrelsens förra utlåtanden, såsom uppfyllda af misstag, anförde Bang nu, att han endast afsåge att bereda den nye egaren Höegh möjlighet till vinnande af lagfart å egendomen, hvilket icke låte sig göra, så framt icke Bang sattes i tillfälle att dessförrinnan med sitt köp lagfara. Samtidigt sökte också Höegh nådigt tillstånd att besitta egendomen. Konungens Befallningshafvande, hvars utlåtande öfver begge ansökningarne infor drats, tillbakavisade Bangs beskyllning för felaktiga uppgifter och sammanfattade till ett helt hvad om Bangs åtgöranden med ifrågakvarande egendom var bekant och af tillgängliga, officiella handlingar styrkt. Här af inhemtades, utom hvad redan anmärkts, att Bang, som i Augusti 1878 för egendomen Trishult erlagt en köpeskilling af 150,000 kronor, i Februari 1879 afhändt sig egendomen för ett pris af 100,000 kronor, hvilket, med frånräkande af den köpeskilling, 8,550 kronor, som erhållits för särskildt försålda egområden, deribland kronoutjorden, utvisade en, antagligen af skogssköfning föranledd, värdeförminskning under de månader, Bang innehaft egendomen, af 41,450 kronor; samt att egendomen vore intecknad för sammanlagdt 92,755 kronor 86 öre, men vid anställd värdering, — derunder inhemtats, bland annat, att betes- och skogsmarken om 871 tunnland saknade virkestillgång för nybyggnad — uppskattats till ett värde af allenast 76,090 kronor. På grund af alla sålunda i ärendet lemnade upplysningar uttryckte Konungens Befallningshafvande den förhoppning att dess nu för tredje gången uttalade afstyrkande skulle befinnas väl grundadt. Med återopande af hvad rörande Bang blifvit anfördt afstyrkte Konungens Befallningshafvande likaledes bifall till Höeghs ansökan. Men

vid föredragning den 24 Oktober 1879 af Bangs ansökan inför Konungen hemstälde, enligt hvad protokollet för Justitiedepartementsärenden för samma dag utvisar, föredraganden, Herr Statsrådet och Chefen för nämnda departement Almqvist, att, enär ifrågavarande fastigheter blifvit af Bang försålda och nye egaren till Trishult säteri med underlydande sökt tillstånd att nämnda egendom besitta, Kongl. Maj:t, på det Bang måtte kunna fullgöra den lagfartsskyldighet, som honom åläge, för att lagfart skulle för ny egare beviljas, täcktes tillåta Bang att å fastigheterna i vederbörlig ordning erhålla lagfart, såvida annat laga hinder än sökandens egenkap af dansk undersäte dervid icke mötte.

Då 10 § Regeringsformen föreskrifver, att regeringsärenden skola, innan de hos Konungen i Statsrådet föredragas, genom nödiga upplysningars inhemtande från vederbörande embetsverk af den föredragande beredas, så synes man vara berättigad förvänta, att föredraganden ej utan synnerligen giltiga anledningar tillstyrker en regeringsåtgärd i strid mot embetsverkens på meddelade upplysningar grundade uttalanden, och detta desto snarare, ju bestämdare myndigheternas uttalanden varit och ju kraftigare skäl de för sin åsigt bjudit. Att i det fall, för hvilket nu redogjorts, föredraganden, oaktadt myndigheternas noggranna utredning af ärendet, hvilken med all önskelig klarhet belyste arten af den industri, som här af utländske män med svensk egendom bedrefs, och oaktadt länsstyrelsens upprepade, allvarliga afstyrkanden, funnit skäl hemställa om bifall till ifrågakomna ansökning, blott för att dymedelst Höegh, hvilken, enligt hvad Konungens Befallningshafvandes uttalanden med tillräcklig tydlighet gifva vid handen, med stor sannolikhet kan antagas hafva varit allenast ett redskap, som Bang för vinnande af sina afsigter begagnat, skulle komma i tillfälle att å egendomen erhålla lagfart, detta synes vara en rådgifvareåtgärd af den märkliga beskaffenhet, att Utskottet ansett sig pliktigt att, i den ordning 107 § Regeringsformen bestämmer, bringa densamma till Riksdagens kännedom.

I öfrigt har Utskottet icke trott sig böra underlåta att i korthet redogöra för några regeringsåtgärder, hvilka, ehuru ej af beskaffenhet att föranleda till någon anmärkning enligt 107 § Regeringsformen från Utskottets sida, dock synta vara förtjenta af särskild uppmärksamhet.

Uti sin till sistlidet års Riksdag aflättna proposition angående statsverkets tillstånd och behof äskade Kongl. Maj:t Riksdagens medgifvande,

att till kolonien vid Hall måtte från början af år 1879 tills vidare få från förslagsanslaget till fångars vård och underhåll utgå ett bidrag, beräknadt efter 50 öre för dag för hvart och ett barn till ett antal af högst 150, som på grund af domstols beslut eller uppå polis- eller kommunalmyndighets anmälan derstädes vore till vård och uppfostran intaget, dock att såsom vilkor för bidraget skulle bestämmas, att af den till minne af Konung Oscar I och Drottning Josefina år 1873 stiftade förening, af hvilken ifrågavarande koloni blifvit anlagd, upprättades och Kongl. Maj:ts pröfning underställdes sådana stadgar, som kunde finnas lämpliga och för koloniens verksamhet i angifven riktning betryggande.

Till svar å Kongl. Maj:ts framställning anförde Riksdagen i skrifvelse den 13 Maj 1879 hufvudsakligen: *att*, ehuru gällande strafflag innehölle bestämmelse derom, att barn, som begått eljest straffbar gerning, kunde efter domstols förordnande i allmän förbättringsanstalt insättas, lagstiftaren likväl knappast syntes hafva tänkt sig något åliggande för staten att anordna eller underhålla dylika anstalter; *att*, då samtliga de allmänna uppfostringsanstalter, som inom skilda delar af landet förefunnes, af den enskilda välgörenheten grundats och underhölles, stundom dock med bidrag från vederbörande landsting, bifall till Kongl. Maj:ts framställning lätteligen kunde medföra rubbning i dessa förhållanden och från andra håll framkalla likartade anspråk, hvilka då knappast låte sig afvisa; *att* i betraktande här af en noggrann och omfattande pröfning syntes böra föregå, innan staten beträdde den föreslagna vägen; *samt att* det jemväl vore af vigt att taga i öfvervägande, huruvida icke dessa inrättningar, hvilka i sin nuvarande form visat lyckliga resultat, tilläfventyrs, om staten för sitt ändamål öfvertoge deras underhåll, kunde förlora sin ursprungliga karakter och förändras till straffanstalter, deraf skulle följa ej mindre att förvaltnings- och underhållskostnaderna komme att vida öfverstiga det belopp, hvartill de af den enskilda omtanken kunnat nedbringas, utan jemväl att i öfrigt det personliga intresset hos dem, åt hvilka ledningen anförtröddes, ej vidare vore att i samma mån som förut förvänta. På grund här af och då sådan utredning af frågan icke föreläge, att deraf en klar och tydlig föreställning kunde vinnas om de anordningar, som med kolonien vid Hall redan vidtagits eller vore afsedda att vidtagas, fann Riksdagen sig i sakens dåvarande skick ej kunna lemna bifall till Kongl. Maj:ts nådiga framställning.

Sedan reglemente för kolonien blifvit under den 24 Oktober 1879 i nåder fastställt, inkom styrelsen för föreningen till minne af Konung Oscar I och Drottning Josefina med hemställan, att Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen göra ny proposition i ämnet af enahanda syfte som den

förut aflåtna. Denna hemställan blef af Fångvårdsstyrelsen i afgifvet utlåtande tillstyrkt.

Men vid föredragning af ärendet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet den 31 December 1879 hemstälde föredraganden, Statsrådet och Chefen för Justitiedepartementet, att Kongl. Maj:t icke måtte, på sätt föreningens styrelse begärt och Fångvårdsstyrelsen tillstyrkt, till Riksdagen aflåta nådig proposition i ämnet, utan i stället af fångvårdsanstalternas besparingskassas medel för år 1880 anvisa ett bidrag till kolonien, beräknadt efter 50 öre för hvart och ett barn, till ett antal af högst 150, som på grund af domstols beslut eller uppå polis- eller kommunalmyndighets anmälan vore derstädes till vård och uppfostran intaget; Och vann denna föredragandens, af Statsrådets öfrige ledamöter biträdda, hemställan nådigt bifall.

Utskottet har i fråga om formen för detta ärendes behandling mindre fäst sig vid att föredraganden funnit sig oförhindrad att tillstyrka användandet af fångvårdsanstalternas besparingskassamedel, utan att, såvidt af handlingarne framgår, Fångvårdsstyrelsen deröfver blifvit hörd. Mera påfallande har det deremot synt, att Konungens rådgifvare ansett sig, oaktadt Riksdagens kort förut uttalade uppfattning af den ifrågavarande inrättningens karakter, böra tillstyrka densamma understödjande genom medel, hvilka, äfven om de anses stå under Konungens omedelbara disposition, dock tvifvelsutan äro att betrakta såsom statsmedel. Det vill, enligt Utskottets förmenande, synas, som om Staten härmed redan beträdat den väg, som Riksdagen förklarar sig anse icke böra utan föregående noggrann och omfattande pröfning beträdas.

Medelst skrifvelse den 17 Maj 1879 tillkännagaf Riksdagen sitt beslut att till Kongl. Maj:ts förfogande ställa ett belopp af *högst* 4,000,000 kronor för att, på sätt och i den ordning, Kongl. Maj:t egde att närmare bestämma, användas till inköp af Hallsberg—Motala—Mjölby jernväg tillika med allt hvad dertill hörde, så väl fast som löst. Sedan med anledning häraf förberedande undersökningar och värderingar egt rum och vederbörande myndigheter blifvit hörda, afslöts emellan Kongl. Maj:t och kronan, å ena, samt Hallsberg—Motala—Mjölby jernvägsaktiebolag genom dess styrelse och sysslomännen i bolagets konkurs, å andra sidan, köpet af jernvägen, dervid köpeskillingen bestämdes till det af Riksdagen högst anvisade belopp 4,000,000 kronor och i öfrigt de vilkor

aftalades, som finnas upptagne i ett den 4 sistlidne Oktober af styrelsen och sysslomännen, samt den 13 i samma månad, på Chefens för Civildepartementet föredragning, af Hans Maj:t Konungen underskrifvet köpekontrakt.

Bland de sålunda aftalade köpevilkoren förekommer emellertid ett, som varit egnadt att ådraga sig Utskottets uppmärksamhet. Det heter nämligen i kontraktets 5 §, bland annat: »Köparen vidkännes deremot all afgäld eller utskyld, som af jernvägen bör utgå för tiden efter tillträdesdagen, likasom köparen till fullgörande för framtiden öfvertager alla de öfriga skyldigheter, som säljaren i sammanhang med jords upplåtelse till jernvägen sig åtagit.»

På sätt ett af styrelsen för statens jernvägstrafik i ärendet afgifvet utlåtande upplyser, utgå de afgälder, för hvilka staten genom nyssberörda kontraktsbestämmelse iklädt sig ansvarighet, för närvarande med ett sammanlagdt årligt belopp af omkring 1,400 kronor. Då nu jernvägen i årliga tomthyror, arrenden och andra afgälder lärer hafva att påräkna allenast 386 kronor, visar sig, att de utgående afgälderna öferskjuta de inflytande med vid pass 1,000 kronor.

Jernvägen synes alltså i sjelfva verket hafva betingat ett något högre pris än det af Riksdagen såsom maximibelopp fastställda. Nu torde visserligen kunna förutsättas, att aflösning af åtminstone en del af utaf berörda afgälder icke kunnat ifrågakomma. Men Utskottet föreställer sig, att intet hinder skulle mött att, i öfverensstämmelse med hvad vid köpeaftal enskilda personer emellan väl i allmänhet lärer ske, bestämma afgäldernas kapitalvärden, hvarefter dessa kunnat och, efter Utskottets förmenande, jemväl bort å köpeskillingen afräknas.

Stockholm den 12 Mars 1880.

På Utskottets vägnar:

MAGNUS HALLENBORG.

---

### Reservationer:

af Herr *Hallenborg*, med hvilken Herrar *Burenstam*, *Hammarhjelm*, Friherre *Hierta* och *Robson* instämt:

»Emot Utskottets beslut såväl att enligt 107 § Regeringsformen för Riksdagen anmäla den regeringsåtgärd, hvarigenom, uppå föredragning af Herr Statsrådet och Chefen för Justitiedepartementet, en dansk undersåte erhållit tillstånd att här i riket besitta fastighet, som ock att i annan form, än åberopade grundlagsparagraf föreskrifver, låta till Riksdagens kännedom komma tvenne andra regeringshandlingar, nödgas jag afgifva min reservation.

Hvad Utskottets beslut i förstnämnda fall beträffar, har jag icke kunnat biträda detsamma derföre, att den ifrågavarande regeringsåtgärden enligt min åsigt icke kan anses såsom ett bevis derpå, att föredraganden vid utföningen af sitt förtroendeembete brustit i oveld, nit, skicklighet och drift, och att Utskottet sålunda saknat anledning att finna densamma så anmärkningsvärd, att den skolat för Riksdagen tillkännagifvas.

Hvad åter vidkommer Utskottets beslut att till Riksdagens kännedom meddela de tvenne andra regeringshandlingarne anser jag, att hvarken Regeringsformen eller Riksdagsordning berättigar till ett sådant meddelande. Enligt dessa grundlagar åligger det Utskottet att granska de i statsrådet förda protokoll samt för Riksdagen anmäla de anmärkningar vare sig emot Statsrådets ledamöter samfäldt eller emot föredraganden särskildt, hvartill denna granskning funnits föranleda, beroende det sedermera på Riksdagen att besluta, huruvida någon åtgärd med anledning af en sådan anmälan skall vidtagas eller icke.

Då Riksdagens beslutanderätt sålunda är beroende på Utskottets anmälan, är det enligt min uppfattning af den 107 § Regeringsformen uppenbart att Utskottet måste framställa direkta anmärkningar, hvarpå Riksdagen kan stödja ett beslut, och icke sådana meddelanden, som i sig sjelfva innebära anmärkning, ehuru framställd i en sådan form, att Riksdagen icke deröfver kan besluta.

Uppå dessa skäl anser jag att Utskottet icke skolat i dechargebetänkandet omförmäla någon annan regeringsåtgärd än den, som föranledt till anmälan enligt 107 § Regeringsformen, och icke de båda andra ärendena, hvilka så mycket mindre bort kunna der få en plats, som Utskottet redan beslutat, att de icke skulle till någon dess åtgärd föranleda;»

af Herr *Afzelius*, som icke kunnat finna den anmärkta regeringsåtgärden vara af den vigt och beskaffenhet, att den bort föranleda Konstitutions-Utskottet till att göra särskild anmälan derom hos Riksdagen enligt § 107 Regeringsformen, om än meningarne kunna vara delade



rörande tillräckligheten af det för berörda åtgärds vidtagande i statsrådsprotokollet anförda skäl, och som ännu mindre kunnat finna de tvenne derefter endast omnämnda regeringsåtgärderna hafva bort för Riksdagen särskildt omtalas af Utskottet, som under den föregående granskningen af statsrådsprotokollen med en ingalunda obetydlig majoritet redan beslutat, att samma åtgärder icke skulle föranleda till sådan anmärkning, som Utskottet egde »rätt och pligt» att hos Riksdagen anmäla, utan den derom väckta frågan sålunda vara »förfallen»; och synes alltså detta omnämnande af regeringsåtgärder, i afseende på hvilka Utskottet förut beslutat att icke i grundlagsenlig ordning, så som dess »rätt och pligt» är, framställa någon anmärkning, utgöra en vid sidan om grundlagens bud sjelftagen rätt till en åtgärd, hvilken måste, så vidt jag förstår, anses icke allenast innebära ett upprifvande eller kringgående af redan fattade beslut, utan äfven, hvad än mera är, icke låta förena sig med ett behörigt iakttagande af den instruktion för Konstitutions-Utskottet, som grundlagen meddelar i § 38 Riksdagsordningen, jemförd med §§ 106 och 107 Regeringsformen, der det uttryckligen heter, att »i Regeringsformen är stadgadt om Konstitutions-Utskottets rätt och pligt att efter granskning af de i Statsrådet förda protokoll, hos Riksdagen anmäla *de* anmärkingar, hvartill denna granskning funnits föranleda» — följaktligen *icke* sådana anmärkingar, hvartill den verkställda granskningen af statsrådsprotokollen *icke* föranledt, utan hvilka tvärtom dervid blifvit af Utskottet formligen underkända och sålunda af Utskottet förklarats hafva »förfallit», men genom hvilkas återupptagande, på sätt här skett, Utskottet uppenbarligen kommit att intaga den egendomliga ställning att sjelft, i minoritetens ställe, hafva uppträdt såsom *reservant* mot sina egna beslut;

af Herr *Bergmanson*: mot Utskottets åtgärd att i strid mot 90 § Regeringsformen i sitt memorial omnämna regeringsåtgärder, hvilka, enligt Utskottets förut fattade, behörigen justerade beslut icke skulle till någon Utskottets åtgärd föranleda, med tillkännagifvande derjemte att han ej deltagit i behandlingen inom Utskottet af det ärende, som föranledt anmälan enligt 107 § regeringsformen;

af Herr *Danielsson*: »Jag har ansett, att Utskottet icke bort med tystnad förbigå några regeringsärenden, hvarigenom åt vissa statens embets- och tjenstemän, som användts i särskilda, med deras tjenstbefattningar ej sammanhängande värf, tillerkänts »ersättning för mistade tjenstgöringspenningar.» Exempel härpå återfinnes i statsrådsprotokollet

öfver Justitie-departementsärenden för den 13 Juni 1879. Sjelfva den form, hvarunder dylik ersättning blifvit vederbörande tillerkänd, synes icke rätt väl låta förena sig med de vid fastställande af de nya lönestaterna uttryckligen gjorda bestämmelser, att innehafvare af tjänstebefattning skall, då den af annan uppehålles, vara pliktig att afstå sina tjänstgöringspenningar. Om det någon gång skulle finnas skäligt att åt någon i särskildt värf använd tjensteman medgifva godtgörelse utöfver det arfvode, honom för utöfvandet af det särskilda uppdraget må tillkomma, så föreställer jag mig detta lämpligast kunna ske i sådan form att de vid löneregleringarne af Konung och Riksdag fastställda vilkor icke trädas för nära;»

af Herr *de Maré*, emot Utskottets beslut att enligt 107 § i Regeringsformen göra anmärkning med anledning af det i memorialet först omförmälda regeringsärende;

af Herr *von Ehrenheim*, med hvilken Herr *von Möller* afvensom Herr *Odelberg* instämt, den sistnämnde dock endast hvad rörde Utskottets åtgärd att, utan framställd anmärkning, i memorialet omförmåla vissa regeringsåtgärder: »Jemte det jag reserverar mig emot Utskottets beslut att enligt 107 § Regeringsformen anmärka ofvannämnde rådgifvareåtgärd, angående rättighet för en utländing att besitta fast egendom i riket, får jag i afseende på Utskottets förfarande att i betänkanDET i klandrande ordalag omförmåla två andra rådgifvareåtgärder, anföra följande.

Under granskningen af statsrådsprotokollen yrkades, att Utskottet skulle enligt 107 § Regeringsformen anmärka sistberörde två åtgärder, men Utskottet beslöt efter votering med 14 röster emot 5 i förra, och med 12 röster emot 7 i senare fallet, att de framställda anmärkningarne skulle förfalla. Vid justeringen af betänkanDET yrkades emellertid, att de båda åtgärderna skulle i betänkanDET på ofvanstående sätt omförmålas, och detta yrkande bifölls af Utskottet med 10 röster emot 9. Obestriddigt lärer vara, att detta beslut innebär ett upprifvande af hvad Utskottet förut i samma frågor beslutat, och att ett sådant förfaringsätt, oafsedt hvad i öfrigt deremot likasom emot beslutets innehåll, kan erinras, strider emot 60 och 76 §§ Riksdagsordningen, af hvilka den förra stadgar att ingen må försöka att ett fattadt beslut genom ny öfverläggning upprifva, och den senare att ett beslut icke vid justering kan ändras;»

af Herr *Rundbäck*: »Om jag än icke kan neka, att den regeringsåtgärd, som föranledt Konstitutions-Utskottet att mot chefen och före-

draganden för justitieärenden framställa anmärkning enligt 107 § Regeringsformen, varit af den beskaffenhet att den bort komma till Riksdagens kännedom, så anser jag den dock icke vara af den vikt eller konstitutionella betydelse, att den bort föranleda till en anmärkning, hvarföre jag mot detta Utskottets beslut, som jag ej kunnat biträda, får anmäla min reservation.»

Herr *Gahn* har begärt få antecknadt, att han icke varit i Utskottet närvarande, då beslut fattats om anmälan enligt 107 § Regeringsformen af det i memorialet först omförmälda regeringsärende, ej heller vid justering af Utskottets memorial.

---

## Tilläg g

till Konstitutions-Utskottets Memorial N:o 3.

Herr *de Maré* har begärt få antecknadt att han varit förhindrad närvara i Utskottet vid det tillfälle, då ifrågavarande memorial justerades.

---